

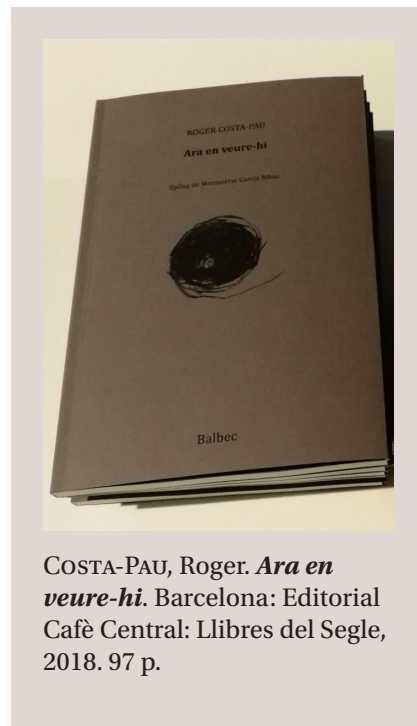
Les fondes veus d'arrel

Text > MIREIA LLEÓ

Tenim a les mans el sisè llibre de poemes de Roger Costa-Pau. Es tracta d'una poesia al límit del llenguatge, una veu que ha depurat el que és sobrer i transita entre el que és imprescindible, construint una obra on les imatges respiren a pulmó lliure, on les paraules necessàries s'articulen en un equilibri difícil. El llibre s'estructura en tres parts. La primera part, «Amb l'ull de l'esperver», l'encapçalen dues veus importants: Miquel Bauçà (1940-2005): «...i ens traurem dels ulls / les estrelles / que ens fan plorar»; i Manuel Costa-Pau (1936-2016), intel·lectual, escriptor, professor, activista cultural i pare del poeta: «No, no desespereu, que no són acabats tots els dies, [...] I heu d'ajudar-nos a guanyar la vida, a guanyar la mort».

Heus ací un cant ple de vitalitat, d'humanitat, d'empatia. Un cant als vençuts, als que tot ho han perdut, als deseparats. En aquests versos trobem un cert cant a la vida, la cicatriu d'una ferida ja tancada i que ha deixat pas a un nou impuls. I aquí s'alça la veu de Roger Costa-Pau. L'esperver és el que sobrevola el món, amb una mirada afinada. Hi ha elements del paisatge, hi ha la mà de l'home: «d'on beveu i qui us habita / qui us sembla...» i més endavant: «magrana i cabal / amb tota l'aigua en clam / entreoberta: / la cara

diàfana del món». L'ull s'interroga sobre el món, la natura, les coses amagades, les falses aparences. El paisatge exterior però també el paisatge que habita dins nostre. I l'amor, que també troba els seus signes en el paisatge: «de tota l'herba tu / encesa / que et polícroma: / el torrent de vessall amb brànquies / d'aquesta teva neu amb foc / de si tornaves». A «Terra i memòria», la segona part, Costa-Pau ens planteja el paral·lelisme entre la poesia i la terra, la memòria que es llaura i que germina en la terra, que és el vers. La mirada, la pell, la sang, el buit, el nom. «On és la llum? No hi ha cap llum, no albiros cap llum; / qui té el teu nom / qui ha usurpat el teu nom / on és el teu nom?» Interrogants sobre la pròpia identitat, sobre la llum que vol dir la paraula, la creació. «De l'amunt i més arrel», l'última part del llibre, és la proclama cap a l'esperança, la llibertat, el futur. «Hi ha més camp i més arrel i sempre encara una albada». I també hi ha el buit i el dubte: «hi ha l'esquerda i més congost: / aquí tu desferma't i encén-te amb sals d'amunt / ara en veure-hi!». El paisatge intern del poeta, l'arrel fonda des d'on escriure, des d'on viure. I des d'on enyorar, també: «Aquesta pluja alentida de tu / fondes veus d'arrel que l'acàcia ensenya.» El que hem anat vivint i aprenent, el que hem perdut i d'on hem

COSTA-PAU, Roger. *Ara en veure-hi*. Barcelona: Editorial Cafè Central: Llibres del Segle, 2018. 97 p.

albirat la mort i la pèrdua: «l'esguard que retorna / aquesta ingràvida clivella d'anar-te'n». Deia Maria Zambrano: «De no tener vuelo el poeta, no habría poesía, no habría palabra». La vida més alta que la creació demana.

Sota les roques visibles

Text > TONI SALA

Al cor de la devastació que avui s'està menjant la Costa Brava i que lamentarem per segles, no hi ha només l'ambició personal i la corrupció sistèmica d'uns polítics, sinó, sobretot, una ignorància espantosa que s'ajusta perfectament a l'emergència del neofeixisme europeu. Llibres com *Les illes Formigues i el seu entorn*, de Gabriel Martín, són molt importants perquè fan emergir un patrimoni que necessita ser posat en paraules per fer-se conscient. Com diu Jordi Sistach al pròleg, el llibre s'emmarca en aquesta «estratègia, atès que només

s'estima allò que es coneix i només es defensa allò que s'estima». El subtítol del llibre, *La costa que va des de Begur a Calonge*, remarca la importància essencial d'aquests illots, que funcionen com a fites, és a dir, delimiten, formaten una subdivisió de la Costa Brava, que tantes en té: són «un emblema identitari». La riquesa consisteix a saber-la veure.

El llibre és una miscel·lània a més i instructiva, plena de fotografies i dibuixos que valen per mil paraules, però també es pot llegir com un manual. Capítol per capítol, repassa aques-

ta part del litoral geogràficament i històricament, des dels orígens llegendaris (com que les illes són galeres pirates petrificades o la casa de la reina de les sirenes), fins a la riquesa natural, la pesca i la gastronomia, les batalles i els derelictes, i es tanca significativament amb un capítol dedicat a l'Associació d'Amics de les Illes Formigues, que l'ha editat.

El volum es pot posar en relació amb altres publicacions recents importants, com els llibres que Miquel Martín està escrivint aquests anys sobre el llegendari d'aquestes terres i les inesgotables